

Чи підлягає оподаткуванню ПДФО вартість проживання та проїзду найманих працівників у зв'язку із роз'їзним характером робіт?

ЗІР, категорія 103.02

Статтею 13 Кодексу законів про працю України від 10 грудня 1971 року № 322-VIII передбачено, що у колективному договорі встановлюються взаємні зобов'язання сторін щодо регулювання виробничих, трудових, соціально-економічних відносин. Зокрема, колективним договором встановлюються гарантії, компенсації, пільги.

Основним документом, який регулює відрядження працівників органів державної влади, підприємств, установ та організацій, що повністю або частково фінансуються за рахунок бюджетних коштів, є Інструкція про службові відрядження в межах України та за кордон, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 13.03.1998 № 59, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 31.03.1998 за № 218/2658 із змінами та доповненнями (далі – Інструкція № 59). При цьому інші підприємства та організації можуть використовувати Інструкцію № 59 як допоміжний (довідковий) документ.

Згідно з загальними положеннями розд. I Інструкції № 59 службові поїздки працівників, постійна робота яких проходить у дорозі або має роз'їзний (пересувний) характер, не вважаються відрядженнями, якщо інше не передбачено законодавством, колективним договором, трудовим договором (контрактом) між працівником і власником (або уповноваженою ним особою/керівником).

Тобто, колективним договором повинно бути визначено, чи вважаються службові поїздки працівників в інші населені пункти службовим відрядженням або роботою, що має роз'їзний (пересувний) характер.

Якщо колективним договором, який діє на підприємстві, визначено, що службові поїздки відповідних категорій працівників – це робота, яка постійно проводиться в дорозі і має роз'їзний характер, то відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 31 березня 1999 року № 490 «Про надбавки (польове забезпечення) до тарифних ставок і посадових окладів працівників, направлених для виконання монтажних, налагоджувальних, ремонтних і будівельних робіт, та працівників, робота яких виконується вахтовим методом, постійно проводиться в дорозі або має роз'їзний (пересувний) характер» таким працівникам відшкодовуються витрати на проїзд до місця відрядження і назад, а також на наймання житлового приміщення в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України для відряджень у межах України і за кордон.

Оподаткування доходів фізичних осіб регламентується розд. IV Податкового кодексу України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI із змінами та доповненнями (далі – ПКУ), згідно з п.п. 164.2.1 п. 164.2 ст. 164 якого до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку включаються доходи у вигляді заробітної плати, нараховані (виплачені) платнику податку відповідно до умов трудового договору (контракту).

Для цілей розд. IV ПКУ заробітна плата – це основна та додаткова заробітна плата, інші заохочувальні та компенсаційні виплати, які виплачуються (надаються) платнику податку у зв'язку з відносинами трудового найму згідно із законом (п.п. 14.1.48 п. 14.1 ст. 14 ПКУ).

Отже, у разі якщо колективним договором визначено, що службові поїздки працівників в інші населені пункти є роботою, що має роз'їзний (пересувний) характер і не є відрядженням, то відшкодування витрат на проїзд до місця відрядження (роботи) і назад, а також на наймання житлового приміщення таким працівникам підприємством, слід розглядати як компенсаційні виплати, що включаються до складу заробітної плати і оподатковується за ставкою 18 відс., визначеною п. 167.1 ст. 167 ПКУ.